

Simple note de nespecialist pe marginea unui concurs

1. Am apreciat efortul, deloc neglijabil, al organizatorilor festivalului și concursului de dans de la Constanța de a transfera parte din valoarea metafizică și simbolică a premiilor acordate celor mai buni dansatori din concurs în valoare fizică și substanțială. Spre deosebire de premiile acordate la festivalurile de teatru, care ating, cel mult, cifra „astronomică” de 500 \$ pentru un spectacol, aici premiile au ajuns la 1 000 și 1 500 \$ de persoană, ceea ce demonstrează că Terpsichora este mai generoasă cu servii săi decât Thalia cu ai săi. Aproape că se explică de ce, la anunțarea premiilor, s-au produs unele nemulțumiri și contestații („re-numerație” mare, deh!), deși, după opinia mea de nespecialist, cele două

jurii (de dans clasic și de dans contemporan) au judecat corect, inteligent, ireproșabil.

2. La discuțiile care au glosat în jurul manifestărilor dansante de la Constanța s-a produs, la un moment dat, un soi de dispută a specialiștilor: dans clasic sau dans contemporan? Unii au apărat validitatea și profesionalismul unuia, punând la îndoială rigoarea și legitimitatea celuilalt, în timp ce alții au acuzat desuetudinea unuia în favoarea modernității celuilalt. Ca nespecialist, văd și aici, ca și în teatru, o falsă opoziție, precum eterna *cherelă* dintre antici și moderni. S-a dovedit în curgerea timpului că, în artă, nu există formule unice, iar opțiunile pot fi vremelnice, nimic nefiind

exclus, cu excepția partizanatului fanatic. Așadar, nu dans clasic sau dans contemporan, ci dans clasic și dans contemporan. Alternativ, simbiotic sau concomitent.

3. În cadrul aceluiași discuții, s-au făcut măsurători, care se doreau cât mai exacte, ale cantității de dans și cantității de teatru caracteristice celui frumos și expresiv hibrid care se numește teatru-dans ori dans-teatru. Nespecialistul din mine consideră că dozajul nu are importanță, câtă vreme „hibridul” poate fi identificat ca atare, este, deci, valabil și, mai ales, valoros. Nici o măsurătoare nu prevalează asupra valorii, emoției, satisfacției estetice.

Dumitru Solomon

București

Terpsichora a făcut haltă la BucurESTi.VEST

S-ar putea crede că arta și marketingul nu prea merg mână în mână. Cosmin Manolescu, dansator și coregraf convertit, sub presiunea vremurilor, la management, încearcă să „medieze” această situație, aplicând strategiile culturale în folosul dansului contemporan românesc. În luna mai, împreună cu echipa sa de la Fundația Culturală Proiect DCM și Pro Helvetia, ne-a

provocat să ne desprindem pentru trei săptămâni de cenușul care ne înconjoară și să plonjăm în dans: spectacole, filme, *workshop*-uri...

Prima ediție a Festivalului Internațional de Dans BucurESTi.VEST - „eveniment dedicat dansului european și schimburilor artistice între artiștii din Est și Vest” - a adus în România dansatori și coregrafi din Franța, Marea Britanie, Finlanda,

Germania, Danemarca și Ungaria. Alături de aceste „spectacole internaționale realizate de companii de dans și artiști importanți din Europa”, au fost prezentate, în cadrul secțiunii *Joker Dans Ro*, lucrări semnate de tineri coregrafi români și o selecție de video-dans cuprinzând creații ale unor importanți coregrafi francezi: Josef Nadj, Karine Saporta, Maguy Marin, Boris Charmatz. În programul

festivalului au fost incluse și trei coproducții rezultate în urma unor proiecte de colaborare (tot Est-Vest): **Human Zoo** (coregrafia: Marie Gabrielle Rotie & Cosmin Manolescu – Marea Britanie/Romania), **Ring**, consecința unui *workshop* internațional conceput și condus de coregraful german Felix Ruckert, și **Proud To Be Here**, spectacol la care Katharina Vogel (Elveția) a lucrat cu dansatori, actori și muzicieni din România, Rusia și Norvegia. Plus atelierul internațional „Movements on the EDGE”, al cărui obiectiv declarat este „crearea unei rețele de artiști și organizații de dans în țările est-europene”.

Cel mai important nume prezent în festival a fost coregraful franceză Christine Bastin. **Be**, spectacolul susținut de membrii companiei sale, a îmbinat stilul propriu al acestei creatoare, bazat pe fizicalitatea dansatorilor, cu momente aparent inexplicabile de emoție, născută din mici gesturi, din contacte scurte și intense în care cuplurile se regăsesc doar pentru a se despărți. Paradoxal, parcă au avut nevoie de prea mult timp, totuși, pentru a-și spune povestea. Cu excepția acestei lucrări și a șocului

produs de contactul cu trupa CandoCo Dance (Marea Britanie) - companie din care fac parte și dansatori cu deficiențe locomotorii, interpreți care-și sfidează propriile limite, dar mai ales imaginea pe care publicul o are despre corpul pe scenă -, coproducțiile prezentate au pendulat între agreabil și plictisitor.

În rest, cei familiarizați cu tendințele actuale din dansul contemporan au putut bifa următoarele formule:

1. Categoria *re-mix*

Digital Duende (Normandi Productions, Finlanda) este o prelucrare inteligentă, deloc lipsită de rafinement, a dansului flamenco, realizată de coregraful Jyrki Karttunen. Universul propriu lumii hispanice, amprenta sexuală, pasiunea și gelozia au fost integrate în vocabularul dansului contemporan. De aici, ritmul încărcat de poezie, născut fie din mișcările largi, generoase, fie din gesturile reținute și subtile.

Amestecul mijloacelor de expresie utilizate în **Karma Mixtura** (Dream Team Theatre, Ungaria) îngroapă definitiv mesajul spectacolului, ce se vrea a fi un ritual inițiativ, o poveste despre Marea Călătorie. Prinși în vâlul

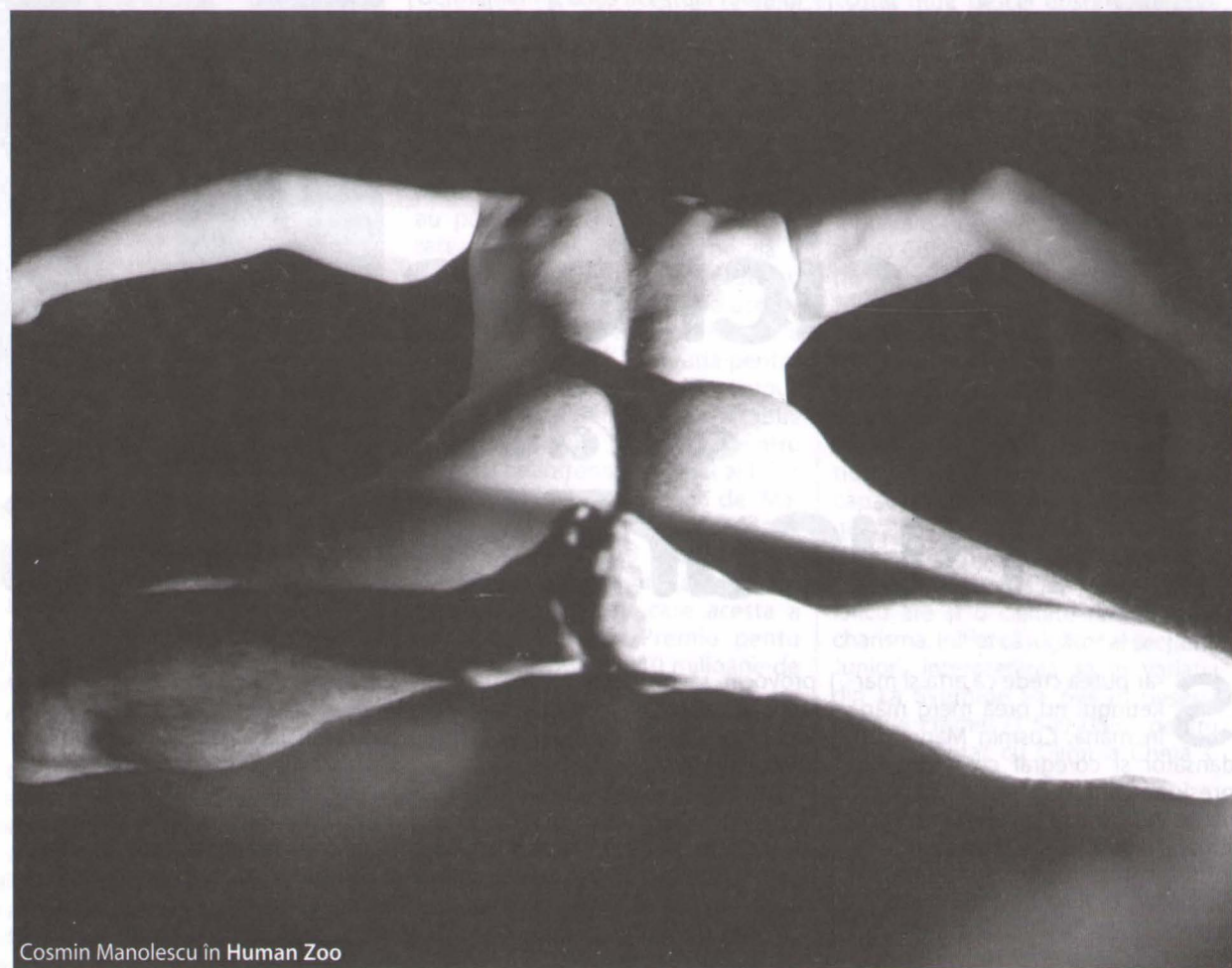
autoiluziei (Maya), realizatorii ar trebui să reitereze ciclul creației (Samsara) în speranța că următoarele producții vor avea o karmă mai bună.

2. Categoria *introspecție psihocorpurală*

Lucrare de forme și precizie, dar nu fără respirație și curgere a mișcării, creația danezului Palle Granhoj **Headbreak – baloon body and brain** (Granhoj Dance Company) surprinde prin frumusețea interioară a gestului coregrafic, dar și prin combinații elaborate ce conturează autoportretul unui artist obsedat de căutarea sensurilor, a tiparelor interioare. În aceeași zonă a psiho-dansului – deși inferior valoric – se situează și **Proud To Be Here** sau **Human Zoo**.

3. Categoria *‘n’viz’*

Din fericire, la această categorie a fost un singur concurent: Foofwa d'Imobilité (Elveția) cu **Video-text-voice-dances**. Aflat într-un moment de căutare și redefinire a propriei identități artistice, fază critică ușor de recunoscut mai ales datorită modului în care se raportează (scenic) la educația proprie, luând în derâdere diferitele tehnici de dans însușite, el reușește să înghesuie în „creația” sa



Cosmin Manolescu în **Human Zoo**



toate clișeele audio-vizuale posibile. Și asta într-un mod atât de inarticulat încât m-a făcut să-mi aduc aminte de toate spectacolele plictisitoare pe care le-am văzut și să tânjesc după zilele atât de frumoase în care publicul (necivilizat?!) azvârlea cu roșii.

4. Categoria *sineur*

Dacă ar fi să judec după spectacolul *workshop Ring*, domnul Felix Ruckert (Germania) este unul dintre acei pseudo-artiști care „știu să facă rețetă”: se ia o idee (nici bună, nici rea), se elaborează un proiect (nici spectaculos, nici stupid), se trimite organizatorilor de festivaluri (nici importante, dar nici minore) și (citez, pentru conformitate, din prezentarea „lucrării”) „se mișcă în cerc, schimbând periodic persoanele cu care interacționează”.

Însă cea mai importantă întâlnire mediată de organizatori a fost cea cu tinerii coregrafi români, în cadrul ediției a doua a Platformei Dansului Contemporan (Joker Dans Ro). Chiar dacă se diferențiază ca stil sau orizont artistic, urmărind creațiile seminate de Mihai Mihalcea (*Vii la spectacol și primești un extra-burger*), Eduard Gabia (*Bătrânul de la graniță*), Romulus Neagu (*If I... But I Am Here*), Manuel Pelmuș (*Outcome*), Carmen Riban (*Take Five*), Ion Dumitrescu, Marius Iorgulescu (*Nod*) sau Mateia Stănculescu (*De trei zile fără Sora Ana*) devine evident faptul că această nouă generație de dansatori și coregrafi împărtășește o influență culturală comună și ideea că dansul înseamnă, deopotrivă, libertate corporală și auto-descoperire.

Creațiile lor – un melanj între tonul abstract, impersonal al coregrafiei și elemente de narațiune sau teatralitate – sunt străbătute de accente de critică socială care reflectă statutul de *outsideri* pe care ei consideră că îl au în raport cu lumea în care trăiesc. În aproape toate spectacolele revin cu obstinție câteva teme: eșecul comunicării, problema omului singur, narcisismul, relația bărbat-femeie, dar și revolta, încercarea de a se elibera, de a-și refuza destinul.

Cu siguranță, diversitatea programului l-a făcut pe Cosmin Manolescu să

definiească acest prim festival de dans al Bucureștilor drept „un adevărat maraton al dansului contemporan european și românesc!”. Raportat însă la reperul pe care îl constituie încă, pentru creatori și public, proiectul „La Danse en Voyage” (de la începutul anilor 1990), nu cred că BucurESTi. VEST reprezintă o revoluție în dansul românesc. Dar poate că-i mai bine așa. „Revoluțiile – spunea Bėjart – aduc întotdeauna dictatură.”

Carmen Stanciu

Sfântu Gheorghe

(In)existența textului

Tema Festivalului „Atelier” de la Sfântu Gheorghe (3-8 iunie) a fost – probabil, fără voia organizatorilor – textul: posibilitatea (in)existenței textului și/sau a dramaturgiei noi. S-au furnizat exemple concrete privind o altă modalitate de abordare a textului – sau exemple de alt fel de text. Chiar de non-text sau

de text inexistent; la festival au participat nu numai teatre „inexistente”, fără statut juridic sau chiar neconstituite, dar și texte inexistente. Acest text inexistent este cel mai bun text dramatic. Este acel text care nu e publicat în volume și colecții serioase, academice, la edituri de renume, cu prefețe, postfețe și comen-

tarii științifice. Este, pur și simplu, un text jucat. Câteodată este un scenariu, altădată, numai o idee. Este un text (în majoritatea cazurilor) contemporan, nou, dar el nu va fi jucat niciodată de un alt teatru, de o altă trupă și nu va fi montat de un alt regizor decât cel care deja a făcut-o. Pentru că s-a născut dintr-o impro-